

staatsbosbeheer

Nieuwsbrief #4

Noordwaard

Datum: oktober 2022

Welkom

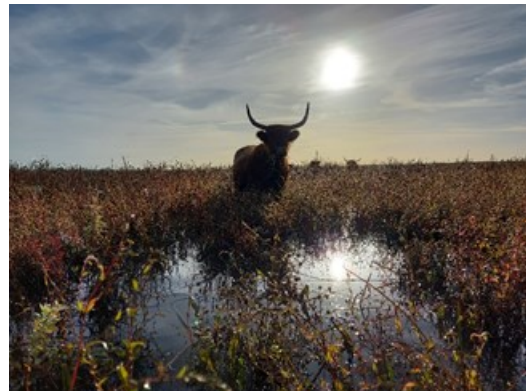
Via de nieuwsbrief Noordwaard houden we u op de hoogte van de ontwikkelingen in dit gebied. Deze nieuwsbrief verschijnt zes keer per jaar. Vorige nieuwsbrief gemist? Kijk dan op:

<https://www.staatsbosbeheer.nl/Natuurgebieden/biesbosch/noordwaard>.

In Noord-Brabant, precies tussen de rivier de Nieuwe Merwede en de Nationaal Park Biesbosch in, ligt de Noordwaard. Het is een sinds 2015 ontpolderd gebied dat nu fungeert als doorstroomgebied. Op die manier helpt de Noordwaard om droge voeten te houden in de regio rondom Gorinchem en Dordrecht – nu én in de toekomst, als rivieren door het veranderende klimaat vaker extreme hoeveelheden regen te verwerken krijgen en de zeespiegel stijgt. Begin 2022 spraken Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer af om het beheer van de Noordwaard samen aan te pakken, in ieder geval voor de komende tien jaar. Rijkswaterstaat is en blijft eigenaar en doet het technisch beheer, en Staatsbosbeheer doet het natuur- en vegetatiebeheer.

In deze nieuwsbrief

- Update Rijkswaterstaat
- Droogte in een dynamische delta
- Waarnemingen
- Slootbeheer
- Schoonmaakactie
- Uitgelicht: dood doet leven
- Update FREE Nature
- Contactgegevens

Update Rijkswaterstaat

In de nieuwsbrief van juni 2022 las u dat Rijkswaterstaat opdracht heeft verleend aan de combinatie VanOord en Rebel voor het meerjarig onderhoud van de uiterwaarden langs de Rijntakken voor ten minste de komende vier jaar. Rijkswaterstaat en de combinatie vormen samen Team Rijntakken. Het meerjarig onderhoud draagt bij aan waterveiligheid, waterkwaliteit en natuurbeheer in het rivierengebied en geeft invulling aan de zorgplicht van Rijkswaterstaat als grondeigenaar.

De Noordwaard ligt in het gebied van de Rijntakken. Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat werken sinds januari 2022 intensief samen in het vegetatiebeheer en onderhoud van uiterwaarden in de Noordwaard. Rijkswaterstaat zorgt samen met het consortium – net als voorheen – voor het technisch beheer, zoals het onderhoud aan gemalen en bruggen en het baggerwerk. Staatsbosbeheer verzorgt vanuit hun expertise het natuur- en vegetatiebeheer, zoals begrazing, maaiwerk en bosbeheer.

Het Team Rijntakken heeft inmiddels een aantal werkzaamheden uitgevoerd. Zo is de grond aangevuld bij poldergemaal Zalmwest. Hier was een gevaarlijke situatie ontstaan door een gat langs de weg. Ook is de valbeveiliging aan de Bosman molens gekeurd.

De gebiedsconciërge Johan Vos van Team Rijntakken is regelmatig voor inspecties in de Noordwaard te vinden. Johan Vos is inspecteur civiele techniek en heeft al ruim vijftien jaar ervaring in het beheer en onderhoud. Daarnaast werkt Team Rijntakken aan een planning voor de civieltechnische werkzaamheden in Noordwaard). Zodra deze werkzaamheden zijn voorbereid en er meer bekend is over de planning, wordt u daar uiteraard over geïnformeerd.

Heeft u vragen over het beheer en onderhoud van de Noordwaard? Dan kunt u contact opnemen met het team. Dit kan via email team.rijntakken@vanoord.com of via telefoonnummer 06-39289974.

Droogte in een dynamische delta

Onlangs verscheen een artikel van Rijkswaterstaat over droogte in een dynamische delta, waaraan boswachters van Staatsbosbeheer hebben meegewerkt. Lees het artikel [hier](#).

Waarnemingen

In de maand oktober is de vogeltrek in volle gang en dat was ook zeker te merken in de Noordwaard! Sommige dagen vlogen er honderden veldleeuweriken, koperwieken, zanglijsters en vinken over, onderweg naar hun overwinteringsgebieden in het zuiden. Ook komen de eerste wintergasten weer binnen zoals brilduiker, grote zaagbek, smient en kolgans. Van deze soorten zullen de komende weken de aantallen alleen nog maar op lopen. Op dit moment zitten er duizenden vogels in de Noordwaard die het gebied gebruiken om even uit te rusten en op te vetten zodat ze hun reis naar zuiden weer kunnen vervolgen. Tussen al deze trekvogels zitten soms ook zeldzame soorten! Een aantal zeldzame/schaarse soorten die de laatste tijd zijn waargenomen in de Noordwaard zijn: steppekiekendief, kuifduiker, middelste zaagbek, krooneend, klapekster, koereiger, rode wouw en zilverplevier.

Slootbeheer

Afgelopen periode zijn veel sloten in de Noordwaard onderhouden. Het najaar is daarvoor het beste seizoen, tussen het broedseizoen en de winterrust. Bij het onderhoud wordt een deel van de bagger en vegetatie weggehaald. Dit is nodig om te voorkomen dat ze dichtgroeien of dichtslibben, wat slecht is voor de doorstroming, waterhuishouding en voor dieren die in en om het water leven. Een deel van de vegetatie blijft daarbij staan, zodat er altijd dekking en voedsel overblijft voor soorten die hier gebruik van maken. Meestal wordt in de sloten rondom een polder één kant geschoond en de andere kant blijft staan tot het volgende jaar. In de kleine sloten binnen in een polder wordt meestal een deel van de sloot geschoond, ongeveer één derde. De andere delen blijven nog één of twee jaar staan. Op die manier wordt de variatie en biodiversiteit verhoogd. De verwijderde vegetatie en bagger blijft nog enkele dagen liggen naast de sloot zodat eventueel aanwezige insecten of kikkers er uit kunnen kruipen.

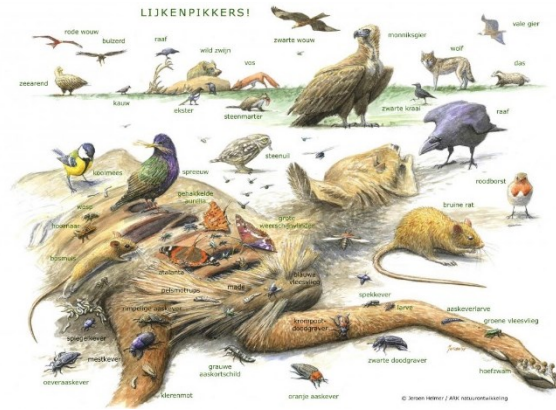
Schoonmaakactie

Op 17 september, op World Cleanup Day, zijn in de Noordwaard weer de handen uit de mouwen gestoken om afval op te ruimen, vrijwilligers en collega's werkten hieraan mee. Net als afgelopen jaren vinden we in de Biesbosch langs recreatieve randen, parkeerplaatsen en oevers overal zwerfafval. Om te voorkomen dat het zwerfafval met de stijgende waterstanden in de winter dieper de Biesbosch in komt, organiseerde Staatsbosbeheer weer een opruimactie. Hierover schreven wij de volgende [boswachtersblog](#).

Uitgelicht: dood doet leven

Af en toe komt er een melding dat er een ree is aangereden: vaak buiten het gebied, maar soms ook in de Noordwaard. Deze kadavers mogen in de natuur gelegd worden, en heel soms wordt er eentje in de Noordwaard neergelegd. Deze wordt dan natuurlijk ver van alle wegen en paden gelegd op plekken waar geen mensen en honden komen. Het klinkt wellicht niet smakelijk, maar zo'n kadaver is erg goed voor de natuur. Dode dieren horen bij de kringloop van het leven, en alles wordt uiteindelijk gebruikt op opgenomen in de natuur. Een kadaver trekt grote en kleine aaseters aan: van zeearend tot aasetende kevers. Daarnaast worden de haren soms gebruikt als nestmateriaal voor vogels. Zelfs vlinders (vooral atalanta's) komen soms op kadavers af. Op een plek waar een groot kadaver heeft gelegen groeien vaak zelfs andere planten dan voorheen. In andere delen van de Biesbosch is eerder onderzoek gedaan naar de soorten die worden aangetrokken tot kadavers. Bij tellingen bleken heel veel verschillende insecten aanwezig te zijn, en met wildcamera's zijn onder andere bosmuis, bunzing, egel, koolmees en vos waargenomen. Lees meer in een artikel op [Nature Today](#).

Verschillende soorten profiteren van kadavers (J. Helmer,

Onderzoek met wildcamera

Update FREE Nature: vangseizoen aangebroken

Tenminste één keer per jaar worden alle grote grazers in de Noordwaard ingevangen. De kalveren die dat jaar zijn geboren worden voorzien van hun wettelijk verplichte oormerken en de veulens krijgen een chip. Het vangen gebeurt in een kraal, een bouw pakket van ijzeren hekken. En hoewel vangen de illusie wekt dat het met veel bombarie gepaard gaat, is het tegendeel waar. In de meeste gevallen worden de dieren met hooi gelokt naar een vangweide en van daaruit met twee of drie mensen rustig in de kraal gedreven. We houden daarbij rekening met de sociale structuur van de dieren, concurrerende hengsten bij elkaar in de kraal zetten levert immers enorm veel stress op. Ook stieren die het hele jaar samen leven, accepteren elkaar in de kraal meestal niet. Deze dieren worden dan ook zo snel mogelijk van elkaar gescheiden. Zo creëren we een rustige en veilige omgeving voor de dieren, maar ook voor de mensen.

Tijdens de vangacties in het najaar worden ook de aantallen dieren teruggebracht naar het gewenste aantal. Soms betekent dat dat de dieren geslacht worden, maar er vindt ook regelmatig uitwisseling plaats met andere natuurgebieden. In het buitendijkse deel bij de loswal staat al enkele weken een kraal. De Schotse hooglanders die hier liepen, zijn 20 oktober ingevangen, geormerkt en verhuisd naar een nieuw

Een kraal wordt gebruikt om dieren veilig en rustig te vangen (FREE Nature).

natuurgebied in Weesp. Deze dieren, grotendeels geboren en getogen in de Noordwaard, vormen de startkudde in dat natuurgebied. Mooi om op deze manier fijne en stabiele dieren een nieuwe plek te geven en zo voor de natuur elders een goede start te realiseren. Voor de Schotse hooglanders zelf maakt het niet zoveel uit. Zij blijven met hun familie bij elkaar en leven in natuurlijke omstandigheden. Bij de loswal wordt in de loop van het najaar een nieuw groepje Schotse hooglanders geplaatst, afkomstig uit een ander groepje uit de Noordwaard.

Contactgegevens Noordwaard

Vragen aan de boswachter en/of aanmelden voor de nieuwsbrief:

Vera Praet: v.praet@staatsbosbeheer.nl / 06-51 80 78 43
Jonas Pronk, j.pronk@staatsbosbeheer.nl / 06-13 64 94 62.

Kuddes FREE Nature

- Calamiteiten grote grazers: 06-29 01 57 31 (24 uur per dag)
- Beheerder Tanja de Bode: tanja.debode@freenature.nl of 06-33 68 00 51
- Meer informatie: www.freenature.nl